బెరామీటర్

మధురాంతకం రాజారాం

''రెస్పెక్టెడ్ సార్,

తన చివరిరోజులో ఒక మంత్రి సత్తముడు ఈ రాచరికానికి సేవచేసినంత చిత్తశుద్ధితో భగవంతుణ్ణి గనుక సేవించివుండే నాకీ దుస్థితి వాటిల్లివుండ దని దురపిల్లినట్టు చరిత్రలో ఓ కథ వుంది. హోదాలోగానీ, అనుభవంలోగానీ ఆ మంత్రివర్యునికీ నాకూ ఉన్న పోలిక చాలా తక్కువ. కానీ అతడు జీవితాంతమూ పరిశ్రమించి తెలుసుకున్న పరమ సత్యాన్ని నేను నా అయిదేండ్ల ఉద్యోగానుభవంతోనే తెలుసుకోగలిగినందుకు నా కెంతో సంతోషంగా వుంది. ఉరకలు వేసే జీవనోత్సాహం ఉద్యోగమన్న మరుభూమిలో యింకిపోతుండగా, నాలుగుకాళ్ళ కొయ్యకుర్చీకి బ్రతుకును అంకితం చేసినందుకు నాకీరోజున సరైన ప్రతిఫలం లభించింది. వింతలూ, వినోదాలు, సినిమాలు, నాటకాలు, మిత్రులతో షికార్లు, కళ్ళల్లో దీపాలు వెలిగించుకుని గడపదగ్గర నిల్చుని ఎదురుతెన్నులు చూచే పడుచుభార్యతో సల్లాపాలు-యిలాంటి ఆకర్షణలెన్నో బయటి ప్రపంచంలో చేతులెత్తి పిలుస్తుండగా రాతిగోడల మధ్య, గుడ్డిలాంతరు వెలుగులో లెక్కలేనన్ని రాత్రులు శివరాత్రిజాగరణ చేసిన నేను ఈరోజున ప్రభుత్వ ద్రవ్యాన్ని తేరకు తింటూ కూచునే సోమరిపోతుల్లో ఒకణ్ణిగా లెక్కింపబడ్డాను. సరిగా పనిచేయకపోయినా, చేస్తున్నట్టు నటిస్తూ, ఒళ్ళు వంచి పనిచేసేవాడినని ఈసడించే సహోద్యోగులు మీ తిట్లూ, చీదరింపులూ, నా పైన విరుచుకపడుతుండగా ముసిముసి నవ్వులు నవ్వుకున్న ఘట్టం నా కెన్నటికీ మరపురాదు. ఇంటికి వచ్చిన కూలివాడు గూడా మనం హీనంగా మాట్లాడినప్పుడు కూలీ డబ్బులు ముఖాన విసిరికొట్టి తిరిగి చూడకుండా వెళ్ళిపోతాడు. గుమస్తా అన్నవాడిలో అభిమానం బొత్తిగా మృగ్యమని భావించడం మీ తీవ్రమైన పొరబాటు, ఇది నా రాజీనామా. స్వీకరించండి. సెలవు.

ఇట్లు

విధేయుడు, సుందరం.

రాజీనామాకు నకలుగా వ్రాసివుంచుకున్న ఆ కాగితాన్ని లైటుస్తంభానికి ఆనుకుని సుందరం మరొకసారి కసిగా చదువుకున్నాడు. ఈపాటి కది ఆఫీసరుగారి కళ్ళపడివుంటుంది. అతడి అహంభావం, ఆగ్రహం, అజ్ఞత్వం-వీటిపైన కాళీయుని పడగలమీద బాలకృష్ణుడిలా నాట్యమాడుతూ తను అతడి మనోవీధిలో తాండవిస్తుంటాడు.

ఆ ఆవేశంలో చెదిరిపోయి కళ్ళపైన బడుతున్న వెంట్రుకలను వెనక్కు విదిలించుకుని సుందరం ముందుకు సాగాడు. ఉదయం పదిగంటల కెప్పుడో పట్టెడన్నం తిన్నతర్వాత పచ్చిమంచినీళ్ళు గూడా గొంతుక వెంటదిగని కారణాన శోషిల్లి, సొమ్మసిల్లిపోతున్న అతడి శరీరాన్ని ఆ ఆవేశమే ముందుకు నెట్టుకుపోతోంది. కార్యాలయంలో ఆఫీసరుగారితో ఘర్షణ జరిగింది సరిగ్గా పన్నెండు గంటలప్పుడు రాజీనామా వ్రాసి ముగించింది ఒంటిగంటకు. ఆ కాగితాన్ని పాడ్‌లో బిగించి, ఆ పాడ్‌ను ఆఫీసరుగారి సముఖానికి తీసికెళ్లమని చెప్పి అతడు ఒకటీ అయిదుకల్లా వీధి

లోకి వచ్చేశాడు. అప్పటినుండీ అతడు వీధుల్లోనే ఉన్నాడు!

సుందరం ఆ మండుటెండలో ఆఫీసు నుంచీ రైల్వేస్టేషనుదాకా నడిచాడు. మూడవక్లాసు ప్రయాణీకుల వెయిటింగు రూములో కాసేపు పచార్లుచేశాడు. ప్లాటు ఫారంపైన కానుగచెట్టుక్రింద కూర్చున్న వేమనయోగిలా నిస్సారమైన జీవితాన్ని గురించి తలపోశాడు. ఊహు, ఎంతగా నిగ్రహించుకోబోయినా మనసొకచోట నిలిచేటట్టు లేదు. మళ్ళీ లేచాడు. బస్సు స్టాండువరకూ నడిచాడు. అక్కడి నుంచీ కాళ్ళు బజారులోకి లాక్కొచ్చాయి. గంట అయిదు కావస్తోంది. సుందరం నడుస్తూనే వున్నాడు.

ఉన్నట్టుండి ఓ మంగలి షాపుదగ్గర నిలబడిపోయాడు సుందరం. నిలువు టద్దంలో ప్రతిబింబం ద్యోతకమైంది. వారంరోజులుగా గీక్కోని గడ్డంలో నుంచి ముఖం వికృతంగా కనిపిస్తోంది. ఈ వికృత పరిణామానికి పెరిగిన గడ్డ మొక్కటే కారణంగాదు. వీధుల్లో లేచిన బూడిద దుమ్మంతా తన ముఖంలోనే వుంది. పొడిపొడిగా వీచిన వేడిగాడ్పు లకు తన ముఖమే రంగస్థలమైంది... ఒక్క మధ్యాహ్నంలోనే ఎంత మార్పు! అవును మరి. తనిప్పుడు ఉద్యోగంలేని సుందరం.

ఉద్యోగంలేని సుందరం యిలా తయారుగాక మరేమౌతాడు?

సుందరంలోని ఆవేశం క్షణంలో అణగారిపోయింది. అతడు నిలువునా కృంగిపోయాడు. నాలుక పిడచగట్టుక పోతోంది. ఒక కప్పు కాఫీ దొరికితే బాగుండును. సుందరం జేబులో చేయి వేశాడు. జేబు శూన్యంగావుంది. ఇంటి దగ్గరినుంచి బయల్దేరుతూ, ఆతొందరలో పర్సు తీసుకోడం మరచిపోయాడు. ఇంటికి వెళ్తే పంకజం కాఫీ యివ్వలేక పోదు. ఒకవేళ యింట్లో పాలు లేక పోయినా ఏ యిరుగింటి పొరుగింటి వాళ్ళనో ప్రాధేయపడి అయిదు నిమిషాల్లో కాఫీ సిద్ధంచేయడం ఆమెచేత నౌను. కానీ తను యింటికి వెళ్ళలేడు.

సుందరం యింటికి వెళ్ళలేకపోతు న్నందుకు కారణం అతడు ఉద్యోగాన్ని పోగొట్టుకోడం మాత్రంగాదు. అందుకు కారణం మరొకటి.

ఆ దురవస్థను, ఆ యాతననూ, ఆ దృశ్యాన్ని చూస్తూ యింట్లో కూచో లేడు, నిల్చోలేడు, వుండలేడు సుందరం.

హృదయాన్ని రాచి రంపాన బెట్టే ఆ దృశ్యాన్ని చూస్తూ 'భగవంతుడా! ఈ నోరులేని పసివాడి కీ శిక్ష విధించా వెందుకు బాబూ!' అని బిగ్గరగా ప్రశ్నిస్తూ గోడకు తలబాదుకోవాలను కున్నాడు సుందరం.

డాక్టర్లు చూచారు. ఇదింతే నన్నారు. మంత్రగాళ్ళు మంత్రించారు. 'అంత్రాలు' 'తీర్పడాలు' మున్నగు తాంత్రిక క్రియలు యధావిధిగా జరిగిపోయాయి. అమ్మలక్కలు మనం చేయగలిగిందింతే నంటారు.

ఈ పాటి కెలావుందో? సుందరం తహతహలాడిపోయాడు. కానీ తాను వెళ్ళి చేయగలిగిందేమీ లేదు. లేదంటే ఏడవొచ్చు. తల బాదుకోవచ్చు.

సుందరానికి తన పార్కులో కెలా వచ్చాడో తెలియదు. చేతిని తలగడగా వుంచుకుని ఓ మారుమూల బెంచీపైకి ఎలా వాలిపోయాడో తెలియదు. అతడి మనోవీధిలో గడిచిపోయిన సంఘటనలు ఒకదాని వెంబడి ఒకటిగా ప్రతిఫలించి అంతలో మాసిపోసాగాయి.

* * *

రెపరెపలాడుతున్న సిల్కుచీరలో సిగ్గుతో ఒదుగుఖ్ళుపోతూ పచ్చి పసుపు కొమ్మును చిదిమి చేసినబొమ్మలా పెళ్ళి పీటపైన తన ప్రక్కన కూర్చున్న పదహారేళ్ళ అమ్మాయి, ఆవిడే పంకజం.

మంగళకరమైన సన్నాయిమేళం అగరత్తుల ధూపంలా హాయి హాయిగా పచ్చని పందిరిక్రింద వలయాలు తిరుగు తుండగా, బంధువుల నవ్వుల కలకల లకు మధ్య, చేమంతిపూల సువాసనల మధ్య తననూ, పంకజాన్నీ అగ్ని సాక్షిగా రాగబంధంతో జతచేసిన ఆ వివాహం, రెండేళ్ళక్రితం జరిగిన సంఘటన.

'తరులు చివురించి, పూవులు పరిమ ళించు నవ వసంతమ్ముతోబాటు నడచి వచ్చె—నీదు గృహలక్ష్మి' అంటూ తననూ, పంకజాన్నీ ఆశ్వీరదించాడు ఓ కవి కుమారుడు. నిజమే! ఏకాంతంలో పంకజం కళ్ళలోకి చూస్తే, ఆ కళ్ళు తనతో నీ జీవితాన్ని, 'ఆకుల్‌రాలని పూలువాడని వసంతారామం' చేయగల మని బాసలు పలికేవి.

ఆఫీసునుంచి తను యింటికిరావడం కాస్త ఆలస్యమైతే పెదవులు బిగించు కుని పంకజం కాసేపు మాట్లాడకుండా హఠం చేసేది. ప్రమోషనులన్న ఊర్ధ్వ లోకాలపైనే దృష్టి నిలిపినవాడు, తోడు కోడళ్ళలాంటి సహోద్యోగుల మధ్య, అత్తగారిలాంటి ఆఫీసరుగారి పర్యవేక్షణ క్రింద మెలుగుతున్నవాడు, గుట్టలుగా పేరిపోతున్న ఫైళ్ళకాంతారంలో దిక్కులు తోచనివాడూ అయిన ఒక యల్. డి. గుమస్తా అయిదుకే ఆఫీసు నుంచి బయటపడడం ఎంత కష్టసాధ్య మైన పనో పంకజానికి తెలియదు!

ఎంతో ప్రాధేయపడిన తర్వాత, ఆలస్యానికి కారణాలు విశదీకరించు కున్న తర్వాత పంకజం పెదవికదిపేది. ఆమె మాటాడుతుంటే తన హృదయ వీణపైన మధుర మధురంగా ఓ దివ్య గీతిక రవళించినట్లుండేది. ఆమె నవ్వితే వెన్నెల వెలుగులు కరళ్ళు కరళ్ళుగా వచ్చి తనను అభిషేకించినట్లు, లక్ష

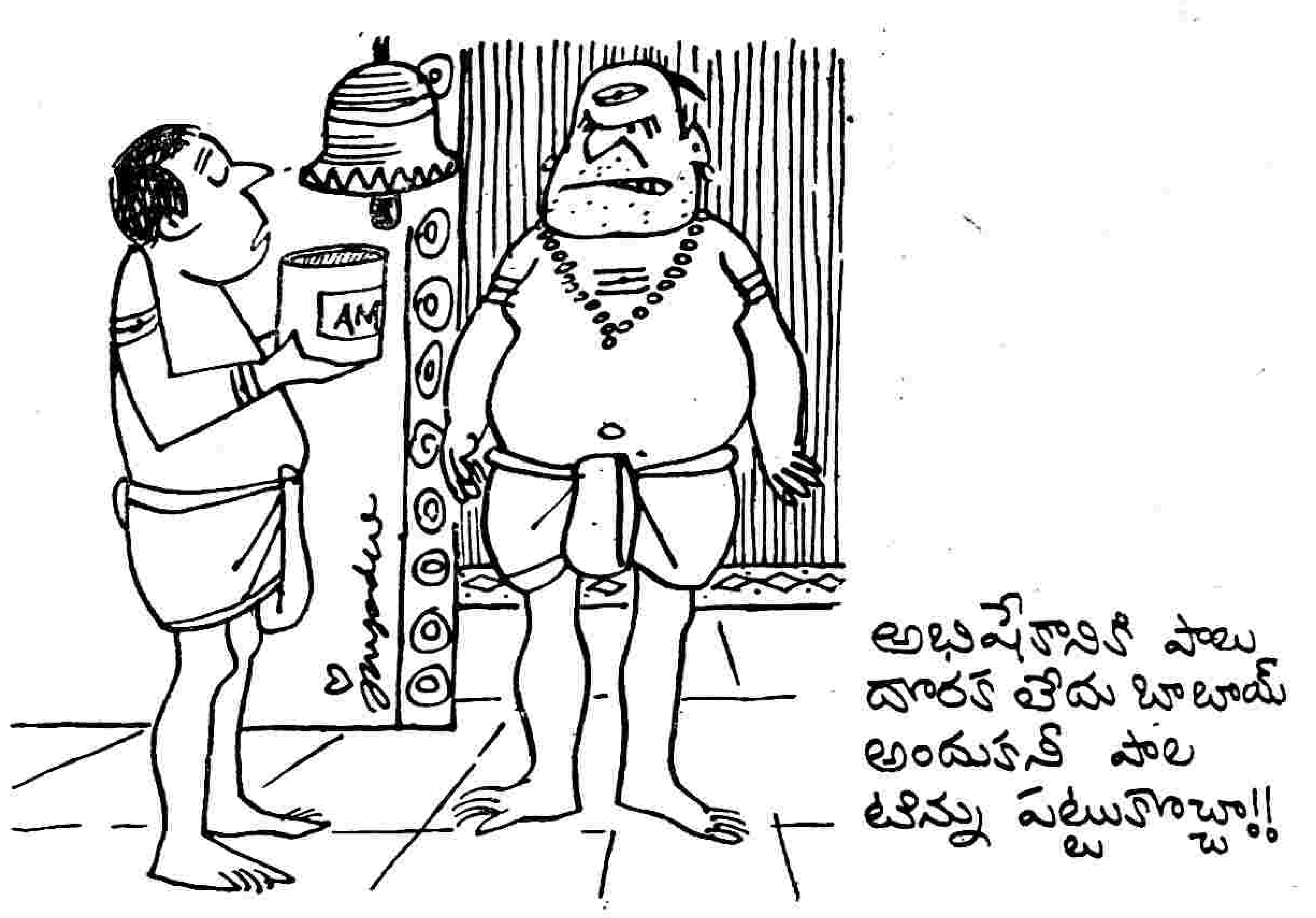

మల్లెపువ్వులు జల్లు జల్లుమని పైన రాలినట్టు తను పరవశించిపోయేవాడు.

ఐతే అలా ఆనందకరంగా గడచిపోయినవి కొద్దిరోజులు మాత్రమే! మెల్ల మెల్లగా కోదండకం ప్రారంభమైంది.

ప్రారంభంలో మందకొడిగా వున్నప్పటికీ అది యివతలివాళ్ళ మెత్తదనాన్ని పసిగట్టడంతో క్షణ క్షణానికీ విజృంభించిపోయింది.

సాయంత్రం కాగానే అమ్మ దేవాలయానికి వెళ్ళిపోతుంది. నాన్నగారు ఎదురింటి అరుగుపైన చదరంగానికి కూర్చుంటారు. వదిన లేడీసు క్లబ్బులో యాక్టివ్ మెంబరు. అందుచేత ఆమె ప్రతిరోజూ క్లబ్బుకు వెళ్ళక తప్పదు. ఇక అన్నయ్యసంగతి సరే సరి! మిత్రులూ, షికార్లు ఆయన్ను వూళ్ళో నుంచిఎంతదూరమైనా లాక్కెళ్ళవచ్చు. వీరందరూ ఏ పదికో, పదకొండుకో యిల్లు చేరుకుంటారు. అందాకా పంకజానికి పని తీరదు.

ఆ తరువాత చెప్పుకోవలసింది భోజనాలదగ్గర జరిగే హంగామా. జూన్ నెలలో పెళ్ళి కాబోతున్నదనగా పంకజం మార్చినెలదాకా చదువుకున్న మాట నిజమే. కానీ ఆమె చదువుకున్నది పాకశాస్త్రం మాత్రం కాదు. అందువల్ల అప్పుడప్పుడూ వంటలో పొరబాట్లు దొర్లిపోయేవి. ఒకరోజు కూరలో ఉప్పు ఎక్కువయ్యేది. ఆ కూరను తలాకొంచెం వడ్డించి, వాళ్ళు తినలేక మూతి చిట్లించుకుంటూవుంటే అమ్మ కోడలి విద్యాపాటవాన్ని అవహేళన చేసేది. ఒకరోజున అన్నం చిమిడిపోయేది. చిమిడిన అన్నం భర్తకు దిగదని వదిన కారియర్ యిచ్చి పొరుగింటి కుర్రాణ్ణి హోటలుకు పంపేది.

పొగ నిండిన వంటగదిలో పొయిలో తలబెట్టి బుగ్గలు పూరించి పంకజం 'ఉఫ్ వుఫ్' అంటూ ఒకానొక యోగాసనం లాంటి దురవస్థలో సతమతమౌతూవుంటే, తను గదిలో కూచుని ఆలోచనలో పడిపోయేవాడు. పత్రికలు చదువుకుంటూ, పాటలు పాడుకుంటూ పావడాపైన దావిణీ వేసుకుని పూలకొమ్మలా తిరుగుతూవుండిన ఓ పదహారేళ్ళ అమ్మాయిని పట్టితెచ్చి వంటగదిలో నిర్బంధించి, రాత్రి పదిగంటలదాకా వూపిరిసలుపని నిర్విరామ కార్యక్రమాలను ఆమె తలపైన రుద్దీ యిలా పీడించడం చాలా అన్యాయమనిపించేది. ఇంత తలకుమించిన పనైతే, దాసీ మనిషి గూడా చెప్పకుండా పారిపోతుంది. ఐతే కట్టుకున్న భార్య పనిమనిషికన్నా హీనమా!...పంకజం కాపురానికివచ్చిన తర్వాత వారాలు, నెలలు గడచిపోయాయి. ఇంతవరకూ తనామెను ఒక్క సినిమాకు తీసుకెళ్ళలేదు. పోనీ మీరు వెళ్ళిరాకూడదా' అంటుంది పంకజం.. ఎందుకు? వెనక్కు తిరిగి వస్టుక్లాసులో జంటలు జంటలుగా బారులు తీరే ఆలూ మగళ్ళని చూడ్డానికా తను సినిమాకు వెళ్ళడం? ఇంట్లో కూచుని యిలస్ట్రేటెడ్ వీక్లీ విప్పితేచాలు, ఆ సరదా తీరిపోతుంది. సైకిళ్లలో, కార్లలో, రైళ్ళలో వెళ్ళింది చాలదని ఒక్కొక్క సినిమాలో ఒక్కొక్క రకంగా పడవ షికారు సాగించే నాయకీ నాయకుల్ని చూడ్డానికా తను సినిమాకు వెళ్ళడం? ఈ పుస్తకాలు, సినిమాలు, నాటకాలు యివన్నీ యిసుకలో పడుకున్న మానవులకు పసిడిమేడలు చూపిస్తున్నాయి.

ఆఫీసునుంచి యింటికిరాగానే తను పంకజం ముఖంలోకి చూచేవాడు. గృహవాతావరణం ఎంత భీభత్సంగా వుందో ఆ ముఖాన్ని చూడగానే అవగతమైపోయేది.

సుడిగాలిలాంటి రాద్ధాంత సిద్ధాంతాలు, యినుక తుపానులాంటి దురుసుమాటలు మితిమీరినకొద్దీ పంకజం ముఖంలో దుఃఖమే గూడుకట్టుకుంది.

ఈ సమస్యను గడచి గట్టెక్కడానికి వున్నదొక్క తరుణోపాయమే! అదేమిటో తనకు తెలుసు. దాన్ని ఆచరణలో పెట్టడంలో గూడా తను కొంత నాజూకు పద్ధతిని అవలంబించాడు. పంకజం ప్రసవానికి పుట్టింటికి వెళ్ళిన తర్వాత తనకు ట్రాన్స్ఫరు వచ్చింది. తా నీవూరికి వచ్చి ఆలూమగళ్ళిద్దరికి సరిపోయేట్టుగా ముచ్చటగా చిన్న యిల్లొకటి అద్దెకు కుదుర్చుకున్నాడు. బాబుకు మూడోనెల జరుగుతుండగా పంకజం సరాసరి సరిక్రొత్త కాపురానికే వచ్చేసింది.

నాలుగైదు నెలలపాటు మున్నెన్నడూ అనుభవానికి రాని ప్రశాంత పరిస్థితులమధ్య రోజులు నిశ్చింతగా దొర్లిపోయాయి.

గడచిన పదిరోజులుగా యింటికి వెళ్ళగానే బాబు ముఖాన్ని చూస్తున్నాడు సుందరం. ఆశ్చర్యకరంగా గృహవాతావరణాన్ని సూచించే బెరామీటరు తన స్థానాన్ని పంకజం ముఖంలోనుంచి బాబు ముఖంలోకి మార్చుకుంది. వాడు బోసినోటితో నవ్వితే పూలతోటపైనుంచి మలయమారుతంవీచినట్టుంటుంది. ఇతరుల కర్థంగానిబాధతో వాడు దీనంగా ఏడుస్తుంటే గూబలో గీపెడుతూ ఈదరగాలి బుసకొట్టి నట్టుంటుంది.

బాబుకు ఆరోగ్యం పాడైనప్పటినుంచీ తనకూ పంకజానికీ మనసు వికలమైపోయింది. ఆలోచనలు పరిపరివిధాల పరుగెడుతున్నాయి... కలిగినంతలో సంతృప్తిగా జీవించడంకన్నా మానవుడికి కావలసిందేమీ లేదు. కానీ ఈ కనీసపు కోరిక ఫలించడానికి అడుగడుగునా ఆటంకాలు సంభవిస్తాయి. మగవాడికైనా, ఆడదానికైనా వివాహం కాకపోవడం ఒక పెద్దలోటే! కానీ కుమారుడి పెళ్లయి, కొత్త కోడలు యింటికి రాగానే అతడు శత్రుగుడారంలో చేరిపోయినట్టు తల్లితండ్రులకు ఓ చిత్రమైన భావన కలుగుతోంది. ఆ భావన అంతరాంతరాలలో దాగివుండి కోడల్ని అరడిపెట్టే మనఃప్రకృతిని వాళ్ళలో రగులు కొల్పుతోంది. తన తల్లిదండ్రుల్ని వదిలిపెట్టి, తనను నమ్ముకుని, తనకే జీవిత సర్వస్వాన్ని సమర్పించినఅర్ధాంగిసుఖాన్ని భర్త వాంఛించడం అసహజమేమీ కాదు, ఇందువల్లనే కాపురాలు వేరవుతున్నాయి. కానీ వేరుకాపురం పెట్టడంతో సమస్యలు తీరిపోయేటట్టులేదు. అసలు మానవ జీవితాన్ని ఎదుర్కొంటున్న సాంసారిక, సామాజిక సమస్యలు ఒకస్థలానికీ, ఒక సమాయానికీ పరిమితమైనవిగా కనిపించడంలేదు. ఇ వెప్పుడూ ఉన్నాయి. ఎక్కడా వున్నాయి. లేకుంటే పసివాడికి వున్నట్టుండి ఆరోగ్యం చెడిపోవడమేమిటి? పదిరోజులుగా రోజుకొక్క వైద్యసహాయాన్ని అర్థిస్తున్నా యింకా నయంకాకపోవడమేమిటి? అదే నయమవుతుందని మనసు కుదుటపరచుకోలేక ఈవిడ కుమిలిపోతూ తిండీ నీళ్ళూ ముట్టుకోక సత్యాగ్రహం చేయడమేమిటి? ఇవన్నీ చాలనట్టు గోరుచుట్టుపైన రోకలిపోటులా ఈ రోజు ఆఫీసరుగారు అకారణంగా అగ్గిరాముడు గావడమేమిటి? ఏమిటీ పరిశోధన?...

* * *

"లేవండి బాబూ! గేటు వేసేయాలి" అన్న తోటమాలి ఎలుగువిని వులికిపడి లేచికూచున్నాడు సుందరం.

"కచేరీలో తొమ్మిది కూడా కొట్టేశారు బాబూ! గేటు వేసేయాలి" అన్నాడు తోటకాపరి.

సుందరానికి గుండె గుభేలు మంది. తొమ్మిది గంటలకు కూడా యింటిముఖం తిరిగి చూడనందుకు పంకజానికి ఏం సంజాయిషీ చెప్పుకోవాలి?

సుందరం పార్కులోనుంచి గాలిలా రోడ్డుపైకి వచ్చాడు. ఇల్లు నమీపమవుతున్నకొద్దీ అతడి గమనవేగం హెచ్చింది. ఇప్పుడతనికి ఉద్యోగం పోయిందన్న దిగులు లేదు! బాబుకు ఆరోగ్యం చక్కబడితే చాలు.

ద్వారందగ్గరే నిల్చుని తనకోసం ఎదురుచూస్తోంది పంకజం.

"బాబు కెలావుంది పంకజం?" సుందరం గొంతుకలో తడబాటు, నిస్సహాయత, ఏమైందోనన్న భయమూ ముప్పేటగా ధ్వనించాయి.

"అంతమాత్రం అక్కరుందని నాకు తెలుసులెండి! అదిగాదు! ఎందుకింత ఆలస్యం?" ముద్దాయిని విచారిస్తున్న న్యాయమూర్తిలా ప్రశ్నించింది పంకజం.

"మరి...మరి..."

"మరీలేదు, గిరీలేదు. మధ్యాహ్నం బండికి వూరినుంచీ అత్తయ్య వచ్చింది."

"మా అమ్మే! ఎలావచ్చింది పంకజం? నేను జాబైనా వ్రాయలేదే!"

"బిడ్డకు జబ్బుగా వుందని ఎవరో చెప్పారట." సుందరం అడుగు ముందుకు వేయడానికి సాహసించలేకపోయాడు. లోపలికి వెళ్తే తల్లి ఎదురౌతుంది. ఎంతయినా ఆమె తల్లి! వేరు కాపురం పెట్టేశాముగదా అని ఏరు దాటిన తర్వాత తెప్ప తగలేసినట్టు జాబుగూడా వ్రాయనందుకు ఆమె ఎంత బాధపడి వుంటుంది? తను ఒక్క భార్య ఎదుట మాత్రమే గాదు, తల్లిఎదుటగూడా ముద్దాయే!

ఆఖరుకు సుందరం తెగువచేసి లోపలికి వెళ్ళాడు.

"అదేమిటమ్మా! ఇన్నినాళ్లకు నువ్వొక్కదానివి మాత్రమే వచ్చావు. నాన్నగారు రాలేకపోయారా?" అన్నాడు.

"ఇప్పుడైనా నువ్వేమన్నా రమ్మన్నావుట్రా బాబూ! నాకు నేనయ్యే గదా వచ్చాను!" అంది పార్వతమ్మ. సుందరానికి తల కొట్టేసినంత పనయింది.

"రమ్మంటేకానీ రానని పంతంపట్టడానికి యిదేమైనా నాకు పరాయివాళ్ళ యిల్లేమిటి? అదిగాదురా సుందరం! ఓ గుప్పెడు నీరు సాంబ్రాణి ఆకుదెచ్చి కాస్త కటకరేణి కలసి పోస్తే పోయే దానికి యింతగా జబ్బు ముదరబెట్టే వాళ్ళెక్కడైనా వుంటారా? మధ్యాహ్నం రాగానే పాల్లో రంగరించి పోశానో లేదో, బిడ్డ ఎంత నెమ్మదిగా నిద్రపోతున్నాడనీ..."

ఇదిగూడ నిజమే? సుందరం ఊయలదగ్గరికి వెళ్ళి చూదాడుగదా.

బాబిగాడు వటపత్రశాయిలా హాయిగా నిద్రపోతున్నాడు.

* * *

భోజనంకాగానే సుందరం కిళ్ళీ కోసం అంగడికి బయల్దేరాడు.

"అలాగే చక్కెరగూడా తీసుక రండి. తెల్లవారితే కాఫీకిగూడా లేదు. ఆపాటికి అంగళ్ళు గూడా తెరవరు" అని పురమాయించింది పంకజం.

సుందరం వీధిలో నడుస్తూ పర్సు తీసి చూచుకున్నాడు. అట్టడుగున అయిదారు చిల్లరడబ్బు లున్నాయి. పైసొరుగులో ఒక అయిదురూపాయల నోటు, రెండురూపాయల నోట్లు వున్నాయి. మొత్తమూ ఎనిమిది రూపాయలకంటే 'మించదన్నమాట! ఈ డబ్బుతో కాపురం ఎంతకాలం కొనసాగుతుంది? ఆ తరువాత తన గతేం కావాలి? ఉద్యోగం పోయిందని తెలిస్తే నాన్నగారు ఏమనుకుంటారు? అన్నయ్య ఏమంటాడు? దీనికి కారణం తన అసమర్థతే ననుకోరూ? గత్యంతరంలేక తను కాపురాన్నిమళ్లీ వూరికే తరలించ వలసివస్తుందేమో! ఈ ఊహ తాకిడికి సుందరం కంపించిపోయాడు. ఉద్యోగం పోగొట్టుకుని సమిష్టి కాపురంలో భార్యా బిడ్డలతోబాటు మరొకరి సంపాదనక్రింద బ్రతకడంకంటే ఈ ప్రపంచంలో ప్రత్యక్షనరకం మరొకటి వుండ బోదు!

''బాబుగారూ!"

పిలుపు వినిపించగానే ఆగిపోయాడు సుందరం. ఆఫీసు బంట్రోతు రాఘవయ్య చిరునవ్వు నవ్వుతూ దగ్గరికి వచ్చాడు.

"ఏం రాఘవయ్యా! ఇలా వచ్చావు" ఆశ్చర్యంగా అడిగాడు సుందరం.

"మీ కోసం సాయంత్రమే ఓ సారి వచ్చాను. ఇంట్లో లేరు, అన్నాడు రాఘవయ్య.

"నా కోసమా? ఏం పనిమీదొచ్చావు?" అన్నాడు సుందరం.

రాఘవయ్య జేబులోనుంచీ ఓకాగితం తీసి సుందరం చేతిలో వుంచాడు.

మడతవిప్పుతూ ఆ కాగితాన్ని వీధి దీపం వెలుగులోకి తీసుకెళ్ళాడు సుందరం. కానీ దాన్ని పూర్తిగా చదువ వలసిన అవసరం లేకపోయింది. అది తను మధ్యాహ్నం వ్రాసి, ఆఫీసరుగారికి పంపిన రాజీనామా!

"ఇదేమిటి రాఘవయ్యా! దీన్ని నువ్వెందుకు తీసుకొచ్చావు?" విస్తుపోతూ అడిగాడు సుందరం.

''దాంతో పని తీరిపోయింది గదండీ మరి! మీకు కావలసిందల్లా ఏమిటి? ఇది ఆఫీసరుగారి కళ్ళబడటం. పడింది. ఆయన చదువుకున్నారు. సరేనా బాబూ?"

రాఘవయ్య మాటలు ఒకదానికొకటి పొసగకపోవడంచేత కాస్తా తికమక పడుతూ" అసలేం జరిగింది రాఘవయ్య వివరంగా చెప్పు!" అన్నాడు సుందరం.

"జరగడానికేముంది బాబూ! ఉదయం తొమ్మిది గంటలప్పుడు ఆఫీసరుగారికీ అమ్మగారికీ ముమ్మరంగా జగడం జరిగింది. కారణం చిన్నదే, ఆమె అమ్మాయిని చదివించాలంటుంది. ఈయన పెళ్ళి చేసేయాలంటాడు. కానీ జరిగిన గలాటా మాత్రం చాలా పెద్దది. ఆ కోపంతో ఆయన తినీ తినకుండా ఆఫీసుకొచ్చారు. మీరు సమయమూ సందర్భమూ చూచుకోకుండా అప్పుడే వెళ్ళి ఆయనతో బేటీ అయ్యారు!"

''ఇది మరీ బాగుంది రాఘవయ్యా! ఆయన ఇంట్లో సతీమణిగారితో పోట్లాడి వచ్చారని నేను కలగన్నానేమిటి?"

"ఇంతమాత్రానికి కలగనాలటండీ! ప్రొద్దెంతయిందో గడియారం చూస్తే తెలియదూ? మీటరు నోట్లోపెడ్తే జ్వరమెలా కాస్తున్నదో తెలియదూ? ధుమ ధుమ లాడుతున్న ముఖాన్ని చూడగానే అయ్యగారు కోపంగా వున్నారనీ, యిప్పుడు కారణం లేకపోయినా అగ్గిమీద గుగ్గిలంలా మండిపడగలరని తెలుసుకో గూడదూ?"

"ఐతే తప్పంతా నాదేనంటావా రాఘవయ్యా?" దీనంగా అడిగాడు సుందరం.

"ఆ మాటనగల్నా బాబూ! మీది తప్పయితే ఈ కాగితాన్ని చదువుతుండగా ఆయన ముఖమెందుకలా నల్లబడిపోతుంది? రాతి బొమ్మకుమల్లే అలాగే కుర్చీలో కూర్చుండిపోయారు. ఐదునిమిషాలకు నోరు తెరిచి "ఇదేమిటి రాఘవయ్యా! ఈ అబ్బాయి యిలాటిపని చేసేశాడు." అంటూ నన్ను బిక్కరించి

చూశారు. 'పోనివ్వండి బాబూ! నేను సర్ది చెబుతాను' అంటూ కాగితాన్ని నా చేతికి తీసుకున్నాను."

ఆఫీసరుగారికి తనకూ మధ్య అయాచితంగా మధ్యవర్తిత్వం నెరపుతున్న రాఘవయ్యకు ఎలా కృతజ్ఞత తెలుపుకోవాలో సుందరానికి తోచిందిగాదు. ఆ మాటకొస్తే ఈ తనకుమాలిన ధర్మాన్ని తలపైన వేసుకోదలచినందుకు అటు ఆఫీసరుగారితోబాటు, యిటు తనుగూడా రాఘవయ్యమీద కోప్పడి వుండవలసింది. ఆఫీసరుగారంతటి వారే చల్లగా దిగజారి సమాధానానికి యిచ్చగిస్తుండగా తను బెట్టు చేయటం సుందరానికి అవివేకమనిపించింది. ఎలాగూ బాబుకు జబ్బు నయమైపోతోంది, ఉద్యోగంలో తనకు తానుగా తెచ్చిపెట్టుకున్న ఈ చిక్కుగూడా ఏదో ఒక విధంగా పరిష్కారమైపోతే బాగుండునన్న ఆలోచన గూడా ఇప్పుడిప్పుడే ప్రారంభమైంది...

సుందరం ఆకసం వైపు చూస్తూ మౌనంగా రాఘవయ్య ఎదుట నిల్చున్నాడు అతడిచేతిలోని కాగితం వ్రేళ్ళకు మధ్య నలిగి రోడ్డు పైకి జారిపోయింది.

"ఇక సెలవు తీసుకుంటాను బాబూ! రాత్రిమీరిపోతోంది. రేపు తెల్లవారి ఆఫీసులో కలుసుకుంటాను" అంటూ రాఘవయ్య వెళ్లిపోయాడు.

* * *

దగ్గరగావేసివున్న తలుపును తెరచుకుని సుందరం ఇంట్లో ప్రవేశించాడు. గదిలో మంచంపైన క్షీరసాగరంలాంటి తెల్లటి పరుపు అతడికోసం యెదురుచూస్తోంది. పంకజం క్రింద చాపపైన పడుకుంది. సుందరం బాబుకోసం వుయ్యాలలో చూచాడు. తల్లి ప్రక్కన చూచాడు. అక్కడా యిక్కడా కూడా కనబడకపోయేసరికి అతడు ఆశ్చర్యంతో ద్వారందగ్గరికి వెళ్ళి నడవలోకి చూచాడు. 'ఇక్కడ నాకు చాలాబాగుం'దన్నట్టుగా ఆ పసికుంక మామ్మదగ్గరగా పడుకుని గురకపెడుతున్నాడు.

పడుకోబోతూ సుందరం భార్య ముఖంలోకి చూచాడు. బయట కొబ్బరి మట్టలపైన తళతళలాడి, అక్కడినుంచీ కిటికిగుండా లోపలికి వస్తున్న వెన్నెల పంకజం ముఖంపైన పడి గాలికి కదులుతున్న ముంగురులతో ఆడుకుంటోంది. 'అబ్బ! పంకజం యింత హాయిగా నిద్రించి ఎంతకాలమైంది' అనుకున్నాడు సుందరం.

ఆ రోజు రాత్రి సుందరం ఓ కలగన్నాడు. ఆ కలలో అతడు అఖిల భారత యన్.జి.వో సంఘ సర్వసభ్య సమావేశంలో మాట్లాడుతూ "సోదరులారా! 'మన చేతిలో ఏముంది' అంటుంటారు పెద్దలు. ఈ మాటలో నిజం లేకపోలేదు. మనకు మనంగా మనం సంతోషాన్ని, సంతృప్తినీ సాధించలేమనిపిస్తుంది. వాటిని మనకు మొదట గృహిణి ప్రసాదించాలి. ఆ తరువాత చిరంజీవి ప్రసాదించాలి. ఇక ఆఫీసులోనైతే ఆఫీసరు ముఖాన్ని చూచి' శీతోష్ణస్థితుల్ని పసిగట్ట గలగాలి. ఎంతో మెలకువతో, పరిస్థితులకూ, పరిసరాలకూ అనుగుణ్యమైన పట్టు విడుపులతో ముందుకు సాగిపోవాలి. ఇంతకంటే నే నేం చెప్పగలను! మీ మీ బెరామీటర్లు మీకునిరంతరానంద సంధాయకములౌదుగాక! లోకాస్సమస్తా స్సుఖినోభవన్తు. ఓంశాంతి, శ్శాంతి, శ్శాంతిః" అన్నాడు.